

Nacka Miljövårdsråd

Nacka Miljövårdsråd är en partipolitiskt och religöst obunden förening, grundad 1969, med både enskilda personer och nacka-föreningar som medlemmar. Miljövårdsrådet verkar för en god boende-, arbets-, trafik- och fritidsmiljö. Nacka Miljövårdsråd är remissorgan i kommunala planfrågor.

Nacka 2018-07-02

Nacka kommun
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
Planenheten KFKS 2016/558
131 81 Nacka

registrator.plan@nacka.se

Samrådsyttrande, planförslag för Sarvträsk och Ormingehus

Nacka Miljövårdsråd har tagit del av planhandlingarna för Sarvträsk och Ormingehus, KFKS 2016/558, som tillhandahålls av Nacka Kommun för granskning t o m 2018-07-02 på:

<https://www.nacka.se/stadsutveckling-trafik/har-planerar-och-bygger-vi/sok-projekt-pa-namn/orminge-centrum/sarvtrask-och-ormingehus/>

Planförslaget KFKS 2016/558 är i många stycken sammanlänkat med KFKS 2015/744-214 och Nacka Miljövårdsråds yttrande för det förslaget finns här:

<http://nackamiljo.se/knutpunkten.html>

Nacka Miljövårdsråd har följande synpunkter på planförslaget:

Synpunkterna i sammanfattning:

- Viktigt med samordning mellan de olika planerna inom samma område och att planerna är synkroniserade med varandra i t ex parkeringsfrågan.
- Graden av förtätning omotiverat stor med tanke på att en ev tunnelbaneanslutning inte är beslutad. Låt förtätningen ske stegvis: Det viktigaste nu och resten efterhand när behov finns och tunnelbanan kommer.
- Det saknas analys och simulering av vilken påverkan den nya bebyggelsen får på befintlig bebyggelse omedelbart utanför planområdet med avseende på främst buller och ljus.
- Det gröna inslaget i den nya bebyggelsen blir kraftigt reducerat och avgränsat till innergårdar. Tänk om och lägg till mer grönt!

Nacka Miljövårdsråd
<http://www.nackamiljo.se>
ordf@nackamiljo.se
tel: 08-773 3283

Adress:
c/o Jan Åman
Plommongatan 9
138 31 Älta

- Tydligare ambition med kollektivtrafiken i planen! Planera för bättre framkomlighet för bussar och åskådliggör tänkt placering av ev. framtida tunnelbanenedgångar.
- Skapa en större helhet genom att införliva centumparkeringen och köpcentrumet i planerna.

En genomgående upprustning av Orminge Centrum med omnejd är efterlängtd av de flesta Ormingebor och det är mycket positivt att det nu börjar bli verklighet. Helst hade Nacka Miljövårdsråd sett att även själva centrumfastigheten med tillhörande ytparkering ingått i planerna, då dessa är en viktig pusselbit i helheten. Planförslaget följer de grundläggande intentionerna att förtäta i första hand runt befintliga centrum, vilket är bra. Nacka Miljövårdsråd har tidigare lämnat ett yttrande för planförslaget Knutpunkten, vilket avser områden omedelbart söder om de områden som tas upp i detta planförslag. Utifrån ett helhetsperspektiv är det viktigt att dessa två förslag koordineras i tid och rum, så att de boende och alla som besöker Orminge Centrum i olika syften upplever en så begränsad störning som möjligt. Eftersom det är flera markägare och byggföretag inblandade, krävs det att det helhetstänk och den ordningsföljd som finns i de bägge planförslagen faktiskt efterlevs. Nacka miljöråd undrar hur detta säkerställs? Ett tydligt exempel är att det i planen för Sarvträsk och Ormingehus försvinner en stor infartsparkering, vilket förutsätter att kv. Parkeringshuset är färdigställt, där ca 400 parkeringsplatser kommer att finnas i planen för Knutpunkten.

Orminge C har idag en viktig funktion för de som nyttjar kollektivtrafiken och här finns det stor förbättringspotential. Tyvärr finns endast mindre åtgärder medtagna i planförslaget, såsom en utökning av antalet hållplatslägen och ett par övergångsställen. Ett mer omfattande åtgärds paket vore önskvärt, till exempel att skapa helt separata anslutningar till Mensättravägen för bussarna, åtminstone del av dygnet. Detta borde vara möjligt att ta med, i och med att fastigheten Hantverkshuset skall rivas och tomten skall få ny bebyggelse. Idag samsas bilar och bussar på samma tillfarter och samma korsningar, med stor trängsel och förseningar som följd i rusnings- trafik. Problemet kommer att bli ännu större i takt med att nya bostäder blir klara i området och fler människor flyttar in. En annan faktor som bör vägas in är att Kommunen räknar med att fler väljer kollektivtrafiken genom olika stimulansåtgärder från fastighetsägarna, med den vinsten att man kan justera ner behovet av p-platser i det nya området. Detta kommer också att öka krav och förväntningar på hög tillgänglighet till kollektivtrafiken i det nya Orminge Centrum.

Redan i Nacka Miljövårdsråds synpunkter på planförslaget för Knutpunkten, ifrågasatte vi kopplingen till en eventuell framtida tunnelbanesträckning till Orminge. I dagsläget är inga sådana beslut tagna och är inte att vänta inom en överskådlig framtid. Mot denna bakgrund ifrågasätter Nacka Miljövårdsråd den omfattande förtätning i Orminge Centrumområdet som bägge planförslagen innebär, vilka vi uppfattar vara en del i Nacka kommuns motprestation för att få tunnelbana till andra delar av kommunen. Självklart bör en plan finnas hur en integration med tunnelbanan skulle kunna se ut finnas redan nu, men att förtäta Orminge Centrum som om det beslutet redan var taget är inte fullt motiverat. Med tanke på detta vore det lämpligt att noggrant överväga vilka delar av planförslaget som bör prioriteras och vilka som kan vara mer behovsstyrda och komma senare.

Orminge Centrumområdet omges av flera mindre grönytor och skogspartier, främst längs med Mensättravägen, mot Ormingehallen och söderut mot Ormingeringen. Dessa används inte för rekreation, utan tjänar mer som bas för djur- och växtliv, som buller/vinddämpning och som allmänt trivselhöjande avskärmning. I de förslag som ligger försvinner väldigt mycket av detta och

Nacka Miljövårdsråd
<http://www.nackamiljo.se>
ordf@nackamiljo.se
 tel: 08-773 3283

Adress:
 c/o Jan Åman
 Plommogatan 9
 138 31 Älta

ersätts med hus. På de nya kvarterens innergårdar föreslås viss växtlighet och grönska, men dessa kommer bara vara till glädje för de boende. För de som besöker Orminge Centrum kommer intrycket att vara att den gröna känslan gått förlorad. Nacka Miljövårdsråd efterfrågar omtag i denna fråga så att den naturnära karaktären bibehålls.

Planförslaget konstaterar helt riktigt att Orminges speciella karaktär bygger på en dåtida uppfattning med mycket grönska mellan gårdarna, bebyggelse som följer naturens form och med en genomgående tanke i hela området. Detta gör att området skiljer sig i positiv mening från många andra miljonprogramsområden, där bebyggelsen varit både högre, mer förtätad och mer uniform. Planförslaget väljer dock att gå ifrån detta i centrumområdet, vilket bör ifrågasättas. Även gamla idéer kan vara goda, med varsam modernisering. Positivt dock att ytparkering generellt frångås till förmån för parkeringshus och garage i källarplanen.

Röda torget skall enligt förslaget bli en mer inbjudande mötesplats. Detta är en bra idé, eftersom torget idag mest är en passage till och från centrum. Mindre bra är att Röda Längan föreslås få bli ungefär dubbelt så hög, vilket gör byggnaden väldigt stor och dominant. Eftersom Röda Längan är utpekad som särskilt värdefull i kommunens kulturmiljöprogram ifrågasätter vi starkt en så stor förändring av dess storlek och estetiska uttryck. Underlaget pekar på att det redan idag är ganska mörkt och blåsigt på torget och tyvärr innebär en eventuell höjning i kombination med annan ny bebyggelse ingen förbättring av varken det ena eller det andra. Snarare innebär nya och högre hus i ändarna att vindhastigheterna ökar genom torgpassagen. En åtgärd som föreslås i underlaget, men som inte tas upp i de projektioner som visas, är att förse torget med fler träd eller annan växtlighet. Ett bra förslag som bör beaktas.

Kvarteret Myran planeras ersätta nuvarande Myrans heldagsskola och det finns ingen plan för var denna angelägna verksamhet skall bedrivas istället. Den frågan måste lösas innan nästa steg i processen tas. Förslaget innebär även att det skogsparti som finns på kullen försvinner och skolan samt de boende förlorar ett närbeläget område för rekreation och avskärmning. Angöringsvägen till det nya kvarteret föreslås bli norrifrån, längs Sandövägen. Detta innebär mer biltrafik förbi Orminge Skola, Myrsjö skola och runt Sarvträsk. Alternativen är dock inte så många, att förlänga Betsövägen och angöra från baksidan det mest uppenbara. Spontant upplevs kvarteret Myran som den minst genomtänkta delen i planförslaget, med många utestående frågor.

Kvarteret Sarvträsk norra och södra har en fin utformning men är belägna väldigt nära Mensättravägen. En reglering av trafiken längs vägen med hjälp av rondeller kan ha viss dämpande inverkan på hastigheten och medföra färre start och stopp vid trafikljus, vilket kan vara positivt för ljudnivån. Att placera kommersiella lokaler mot Mensättravägen kan också ifrågasättas med hänvisning till attraktivitet. Dessa två kvarter exploaterar även en del av det område som i nuläget renar dagvattnet från Orminge Centrum. En utredning av detta har gjorts som förefaller gedigen och Nacka Miljövårdsråd anser att det är mycket viktigt att dagvattenreningen införs enligt den gjorda utredningen samt att vattenkvaliteten mäts och följs upp såväl under byggskedet som i drift. Området är även intressant ur ett naturvärdes perspektiv och därför bör en ny och större inventering av dessa göras inom ramen för detaljplanarbetet.

Kvarteret Röda Trappan är på många sätt en mycket bra omvandling av det trista P-hus som står där idag. I likhet med planen för Knutpunkten har här tagits med en väldigt hög byggnad, vilka skall utgöra nya landmärken för området. På så sätt förändras hela områdets karaktär, som har hyllats för sin småskalighet och dominerande låga bebyggelse. Höga hus ger dessutom både upphov till turbulens som skapar vindar samt till mer skuggor. De blir dominanta och gör att de nya delarna i

ännu större utsträckning bryter av från det genomgående temat i Orminge. Omvandlingen av denna tomt innebär även att en förskola förlorar sina lokaler, vilket om igen visar på vikten av att saker sker i rätt ordning, även om det omfattar olika planer. Nya lokaler måste kunna anvisas innan de gamla försvinner.

I planförslaget redovisas simuleringar för buller, ljus och vind för den nya bebyggelsen, men det finns inga undersökningar som visar hur befintlig bebyggelse påverkas. Det är en stor brist att inte studera förändringar för de som redan bor där, medan de som flyttar in inte vet hur det var förut. Ett område som sannolikt kommer få förändrad bullermiljö är de delar av Östra Orminge som ligger längs Mensättravägen, mitt emot de planerade nybyggnationerna. Det är rimligt att anta att trafikbullret kommer att reflekteras mot husfasader och därigenom bli mer störande. Nacka Miljövårdsråd efterlyser kompletterande studier av dessa effekter på intilliggande områden.

I dag är Orminge Centrum ett ganska litet centrum med flera små butiker vars existens delvis kan antas vara avhängiga av rimliga lokalhyror. Med de stora förändringar som föreslås riskerar flera av dessa företagare att slås ut eller få en svårare ekonomisk situation, samtidigt som kundunderlaget rimligen bör öka i och med inflyttningen. Antalet livsmedelsbutiker är idag två, samt ytterligare en längre bort längs Kanholmsvägen. I och med rivningen av Hantverkshuset försvinner en och med tanke på den förväntade ökningen av antalet invånare, bör planeringen säkerställa att det finns ändamålsenliga lokaler för minst en till.

Ett av de största problemen med planerna är att själva centrumhuset och den stora ytparkeringen inte är med, vilket försvårar skapandet av en fungerande helhet. En vision vore att bilarna kunde stå i ett parkeringshus istället och att i övergången mellan kollektivtrafikområdet och köpcentrumet istället skapa ett grönt torg, kanske med en fontän, med mötesplatser, servering, kanske lite torghandel eller loppmarknadsstånd och annat som skapar liv och rörelse. Detta borde prioriteras framför att skapa något liknande i mindre skala på Röda Torget, där klimatförutsättningarna är sämre och det samverkar inte med övriga verksamheter i centrum på samma sätt.

I det stora hela anser Nacka Miljövårdsråd att planförslaget är väl genomarbetat med många relevanta underliggande utredningar för att ta reda på faktiska förhållanden i området. Det är också positivt att ambitionen är att skapa både stora och små lägenheter i den nya bebyggelsen. Det framgår att kopplingar och samverkan mellan de olika planerna förutsätts, vilket är bra. Det som vi anser bör tas med i det fortsatta planeringsarbetet är främst: Mer gröna inslag (förutom innergårdarna) större insatser för kollektivtrafikens behov, bättre studier av miljöpåverkan kringliggande områden samt en strävan att skapa en helhet genom att omvandla ytparkeringen framför köpcentrumet.

För Nacka Miljövårdsråd

Jan Åman
Ordförande

Detta yttrande är utlagt på webben som <http://www.nackamiljo.se/Sarvtrask.pdf>

Nacka Miljövårdsråd
<http://www.nackamiljo.se>
ordf@nackamiljo.se
tel: 08-773 3283

Adress:
c/o Jan Åman
Plommongatan 9
138 31 Älta